

Nr 64

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående fortsatt bemyndigande för Kungl. Maj:t att medgiva viss utvidgning av gällande rätt till varvsindustrirestitution, m. m.; given Stockholms slott den 6 februari 1959.

Under återopande av härvid fogade utdrag ur statsrådsprotokollet över finansärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t föreslå riksdagen att
dels antaga härvid fogade förslag till förordning om ändrad lydelse av 3 § förordningen den 4 oktober 1929 (nr 307) angående tullrestitution;
dels ock bifalla det förslag i övrigt, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF ADOLF

G. E. Sträng

Propositionens huvudsakliga innehåll

Genom särskilda tidsbegränsade bemyndiganden har Kungl. Maj:t av riksdagen fått befogenhet att medgiva viss utvidgning av rätten till varvsindustrirestitution enligt 1929 års förordning angående tullrestitution. Nu gällande bemyndigande utgår den 30 juni 1959. I propositionen hemställes om fortsatt bemyndigande i angivet hänseende för tiden till utgången av år 1961.

Vidare föreslås visst tillägg i tullrestitutionsförordningen beträffande den materiel för vilken varvsindustrirestitution må kunna åtnjutas.

Förslag

till

**förordning om ändrad lydelse av 3 § förordningen den 4 oktober 1929
(nr 307) angående tullrestitution**

Härigenom förordnas, att 3 § förordningen den 4 oktober 1929 angående tullrestitution skall erhålla följande ändrade lydelse.

(Nuvarande lydelse)

3 §.

I dkare av varvs- eller verkstadsrörelse ävensom fartygsägare äger att efter verkställd byggnad, ombyggnad, reparation, inredning eller utrustning, inberäknat förseende med reservdelar, av svenskt eller utländskt fartyg av mer än 70 tons bruttodräktighet, utländskt järnfartyg även av 70 tons bruttodräktighet eller därunder, eller av skeppsdocka, dockport, ponton, slip, stapelbädd eller mudderverk, för vilkas byggnad, ombyggnad, reparation, inredning, utrustning eller sjösättning använts av honom från utlandet införda materialier eller andra artiklar, åtnjuta restitution av tull (*v a r v s i n d u s t r i r e s t i t u t i o n*) för en motsvarande myckenhet materialier eller andra artiklar av samma slag, vilka inom fem år före arbetets slutförande av honom införts från utlandet. I fråga om svenskt fartyg, som är undantaget från ovillkorlig mätningsskyldighet, skall beträffande varvsindustrirestitution 70 tons bruttodräktighet anses motsvara 20 meters längd, mätt enligt gällande förordning angående fartygs byggnad och utrustning. Rätt till varvsindustrirestitution gäller jämväl i avseende å materialier, som gått förlorade vid arbetets utförande.

(Föreslagen lydelse)

3 §.

I dkare av varvs- eller verkstadsrörelse ävensom fartygsägare äger att efter verkställd byggnad, ombyggnad, reparation, inredning eller utrustning, inberäknat förseende med reservdelar, av svenskt eller utländskt fartyg av mer än 70 tons bruttodräktighet, utländskt järnfartyg även av 70 tons bruttodräktighet eller därunder, eller av skeppsdocka, dockport, ponton, slip, stapelbädd, *utrustningskaj* eller mudderverk, för vilkas byggnad, ombyggnad, reparation, inredning, utrustning eller sjösättning använts av honom från utlandet införda materialier eller andra artiklar, åtnjuta restitution av tull (*v a r v s i n d u s t r i r e s t i t u t i o n*) för en motsvarande myckenhet materialier eller andra artiklar av samma slag, vilka inom fem år före arbetets slutförande av honom införts från utlandet. I fråga om svenskt fartyg, som är undantaget från ovillkorlig mätningsskyldighet, skall beträffande varvsindustrirestitution 70 tons bruttodräktighet anses motsvara 20 meters längd, mätt enligt gällande förordning angående fartygs byggnad och utrustning. Rätt till varvsindustrirestitution gäller jämväl i avseende å materialier, som gått förlorade vid arbetets utförande.

Denna förordning skall äga tillämpning från och med den 1 januari 1958.

*Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t
Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 6 feb-
ruari 1959.*

N ä r v a r a n d e :

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden NILSSON, STRÄNG, LINDELL, LINDSTRÖM, LANGE, LINDHOLM, KLING, SKOGLUND, EDENMAN, NETZÉN, JOHANSSON, AF GEIJERSTAM.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Sträng, anmäler efter gemensam beredning med chefen för handelsdepartementet fråga om *fortsatt be- myndigande för Kungl. Maj:t att medgiva viss utvidgning av gällande rätt till varvsindustrirestitution, m. m.* samt anför följande.

I 3 § förordningen den 4 oktober 1929 (nr 307) angående tullrestitution stadgas, att idkare av varvs- eller verkstadsrörelse ävensom fartygsägare äger att efter verkställd byggnad, ombyggnad, reparation, inredning eller utrustning, inberäknat förseende med reservdelar, av svenskt eller utländskt fartyg av mer än 70 tons bruttodräktighet, utländskt järnfartyg även av 70 tons bruttodräktighet eller därunder, eller av skeppsdocka, dockport, ponton, slip, stapelbädd eller mudderverk, för vilkas byggnad, ombyggnad, reparation, inredning, utrustning eller sjösättning använts av honom från utlandet införda materialier eller andra artiklar, åtnjuta restitution av tull (*varvsindustrirestitution*) för en motsvarande myckenhet materialier eller andra artiklar av samma slag, vilka inom fem år före arbetets slutförande av honom införts från utlandet.

Enligt 7 § nämnda förordning skall prövning av fråga angående rätt till varvsindustrirestitution ävensom fastställandet av de närmare villkor för rättighetens åtnjutande, som i särskilda fall må finnas erforderliga, ankomma på generaltullstyrelsen efter samråd med kommerskollegium. Rätt till restitution kan, enligt 8 §, beviljas för särskilt fall, för viss tid eller tills vidare.

I 10 § kungörelsen den 4 oktober 1929 (nr 308) med tillämpningsföreskrifter till nämnda förordning föreskrives, att prövning av fråga om utbekommande av restitutionsbelopp eller om avförande av sådant belopp i fall, då befrielse från erläggande av motsvarande tullbelopp åtnjuts, ankommer på generaltullstyrelsen, i den mån styrelsen icke finner prövningen lämpligen kunna överlåtas på lokal tullmyndighet. Ansökning om utbekommande eller avförande av restitutionsbelopp skall ha inkommit till den prövande myndigheten inom tre år, räknat från den dag då arbetet slutförts. Generaltullstyrelsen kan, då skäl därtill är, för särskilt fall medgiva utsträckning av ansökningstiden. Enligt 11 § samma kungörelse skall, därest varans in- eller

utförelse ombesörjts av annan än sökanden, ansökningen om restitution åtföljas av en av sökanden på tro och heder avgiven försäkran, att den som omhänderhaft in- eller utförelsen varit sökandens befullmäktigade ombud för ändamålet, vilket förhållande skall vara av ombudet bestyrkt.

I proposition nr 19/1944 hemställde Kungl. Maj:t om riksdagens bemyndigande att under tiden till och med den 31 december 1946 i fall, då särskilda skäl därtill förelåg, medgiva att näringsidkare, som erhållit rätt till varvsindustrirestitution, fick åtnjuta sådan tullrestitution, oaktat de av honom använda artiklarna införts av annan näringsidkare, som erhållit rätt till enahanda slag av tullrestitution. Såsom motivering för detta förslag anfördes i propositionen, bland annat, att de till följd av kriget försämrade handelsförbindelserna vållat varvsindustrien särskilda svårigheter beträffande materialanskaffningen och att företagen i detta avseende i större utsträckning än tidigare var beroende av varandras bistånd. Det syntes därför rimligt, att så länge nämnda svårigheter bestod, varvsindustrien bereddes sådan lättnad i villkoren för erhållande av tullrestitution, att samarbetet mellan företagen vid anskaffande av material utomlands såvitt möjligt underlättades. Den lättnad i fråga om villkoren för erhållande av varvsindustrirestitution, som kunde anses påkallad, var att kravet på identitet mellan importören och förbrukaren av de ifrågavarande materialerna i viss utsträckning eftergavs. I fall, då särskild anledning därtill fanns, borde sålunda tullrestitution kunna erhållas, oaktat sådan identitet icke förelåg, om blott importören och förbrukaren båda var berättigade till varvsindustrirestitution. Här för erfordrades emellertid riksdagens medverkan. På grund härav och då frågan om undantag från berörda restitutionsvillkor borde ankomma på Kungl. Maj:ts prövning, borde bemyndigande för Kungl. Maj:t inhämtas att under viss tid, förslagsvis till och med den 31 december 1946, medgiva sådant undantag.

Propositionen bifölls av riksdagen (skrivelse nr 23).

I skrift den 28 oktober 1946 hemställde Sveriges varvsindustriförening, att Kungl. Maj:t måtte föranstalta om att det såsom ett särskilt tidsbegränsat undantag reglerade medgivandet av restitutionsrätt, då varan införts av ett restitutionsberättigat varv och överlåtits till och använts av annat sådant varv, måtte upptagas såsom en icke tidsbegränsad bestämmelse under 3 § i tullrestitutionsförordningen. Därest denna hemställan icke kunde bifallas, anhöll föreningen i andra hand att den på bemyndigandet för Kungl. Maj:t grundade undantagsbestämmelsen måtte få förlängd giltighet under minst tre år från den 1 januari 1947.

Som motivering för denna framställning anförde föreningen följande.

Bakgrunden till undantagsbestämmelsen var givetvis de under kriget uppkomna materialsvårigheterna inom varvsindustrien. Det förekom då ofta att varven för att lösa de aktuella materialproblemen måste samarbeta på så sätt att importerat material överläts från ett varv till ett annat. Situationen i fråga om varvens material är emellertid fortfarande synnerligen svår och det synes föga sannolikt att någon avgörande förbättring kan komma att

inträda inom de närmaste åren. Även om en återgång till mera normala förhållanden skulle ske relativt snabbt, vill föreningen framhålla, att möjligheten till överlåtelse av material eller byte av material mellan varven är av stort värde, då det gäller att hålla i gång en effektiv och kontinuerlig produktion inom varvsindustrien. I detta sammanhang bör även beaktas, att produktionen av valsplåt, särskilt i Amerikas Förenta Stater, i framtiden torde komma att rationaliseras på sådant sätt att varven få svårare att inköpa vissa mera specialiserade materialsorter.

I proposition nr 28/1947 hemställde Kungl. Maj:t om bemyndigande att under tiden till och med den 30 juni 1949 i fall, då särskilda skäl därtill förelåg, medgiva att näringsidkare, som erhållit rätt till varvsindustrirestitution, fick åtnjuta sådan tullrestitution, oaktat de av honom använda artiklarna införts av annan näringsidkare, som erhållit rätt till enahanda slag av tullrestitution. Såsom motivering härför anfördes bl. a. att de särskilda skäl, som föranlett att rätten till varsindustrirestitution i enlighet med 1944 års riksdagsbeslut utvidgats på angivet sätt, alltjämt var för handen. Fortsatt bemyndigande för Kungl. Maj:t borde inhämtas för en begränsad tidsperiod, lämpligen för tiden till och med den 30 juni 1949.

Propositionen bifölls av riksdagen (skrivelse nr 42).

Efter framställningar av varvsindustriföreningen har Kungl. Maj:t därpå i skilda propositioner hemställt om fortsatt bemyndigande av förut angivet slag för tiden efter den 30 juni 1949. Sådana bemyndiganden har med bifall till propositionerna regelmässigt beviljats för tvåårsperioder, senast för tiden den 1 juli 1957—den 30 juni 1959 (prop. 47/1957, rskr 122/1957).

I anslutning till riksdagens skrivelser har Kungl. Maj:t i särskilda brev till generaltullstyrelsen, senast den 15 mars 1957, förklarat att Kungl. Maj:t ville, efter framställning av vederbörande näringsidkare, i varje särskilt fall pröva huruvida uti ifrågavarande avseende undantag från gällande restitutionsvillkor kunde beviljas.

Generaltullstyrelsen har den 15 januari 1959 med eget utlåtande överlämnat en framställning från *Sveriges varvsindustriförening* om sådan förlängning av bestämmelsen i Kungl. Maj:ts brev den 15 mars 1957, att varven även efter den 30 juni 1959 måtte få komma i åtnjutande av varvsindustrirestitution i fall som avses i nämnda brev. Föreningen framhåller, att svårigheten för varven att erhålla material av olika slag för sin produktion för närvarande är lika utpräglad som vid de tidigare tillfällen, då frågan om dessa bestämmelser varit föremål för prövning. Huru länge dessa svårigheter kommer att bestå kan icke nu bedömas, men utan tvivel kommer de att göra sig gällande även lång tid efter den 30 juni 1959.

Generaltullstyrelsen uttalar, att de förhållanden som föranlett tidigare bemyndiganden kan förutsättas komma att vara för handen under ännu någon tid. Vidare torde vissa förluster för varven kunna befaras uppstå, om bemyndigandet skulle upphöra att gälla med utgången av juni 1959. Styrelsen hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att för ti-

den från och med den 1 juli 1959 förslagsvis till och med den 30 juni 1961 lämna bemyndigande av enahanda innehåll som det hittillsvarande.

I förevarande sammanhang torde få nämnas, att *varvsindustriföreningen* i skrivelse, som inkommit till finansdepartementet den 19 december 1957, hemställt om sådan ändring i tullrestitutionsförfordningen att varvsindustrin kan erhålla restitution icke blott för materiel, som ingår i själva fartygen och de därmed jämförliga objekten, utan jämväl för materiel, som ingår i varvens tekniska utrustning för byggande, utrustning eller reparation av fartyg eller liknande. I skrivelsen erinras om att metoderna för byggande av fartyg i grund förändrats sedan 1929, då förfordningen tillkom. Föreningen anför vidare.

De förändrade byggmetoderna ha framför allt kommit till uttryck i kortare bäddtider, dels på grund av att hela skrovsektioner byggas i verkstäder för hopmontering på bädden, dels också genom att skroven färdigställas vid utrustningskajer, där de förses med maskineri, inredning och all övrig utrustning.

Varvsindustrirestitutionen har vid denna utveckling icke kunnat fylla sitt syfte att bereda idkare av varvsrörelse tullfrihet för sådan materiel och utrustning, som erfordras för byggandet av fartyg. I sin nuvarande utformning medger förfordningen tullrestitution för materiel, som ingår i själva fartyget, men är beträffande varvens tekniska utrustning begränsad till att bereda möjlighet till tullrestitution för materiel avseende »skeppsdocka, dockport, ponton, slip, stapelbädd eller mudderverk». Förfordningen har tolkats så, att tullrestitution icke kunnat erhållas för materiel, som kommit till användning i en verkstad för byggandet av skrovsektioner eller vid en utrustningskaj. Som exempel härpå kan anföras, att tullrestitution medgivits för en från utlandet importerad lyftkran, som monterats på en fartygsbädd, medan sådan restitution icke kunnat erhållas för samma kran, om den monterats på en utrustningskaj, ehuru fartygets byggande försiggått i lika hög grad vid utrustningskajen som på bädden.

Generallullstyrelsen, till vilken skrivelsen remitterats för yttrande, har i sitt förutnämnda utlåtande även berört denna framställning. Styrelsen har emellertid ansett sig ännu icke böra avgiva något förslag i ärendet, när ett ställningstagande till den ifrågasatta författningsändringen torde vara beroende av utvecklingen av planerna för det nordiska ekonomiska samarbetet.

Vidare är att nämna, att riksdagens revisorer i sin år 1958 avgivna berättelse över den av dem verkställda granskningen angående statsverket ifrågasatt en förenkling av det nuvarande tullrestitutionsförfarandet. Detta ärende är, efter remissförfarande, föremål för behandling hos statsutskottet.

Departementschefen. Genom särskilda tidsbegränsade, i regel tvååriga bemyndiganden har Kungl. Maj:t av riksdagen fått befogenhet att medgiva viss utvidgning av rätten till varvsindustrirestitution enligt 1929 års förfordning angående tullrestitution. Nu gällande bemyndigande utgår den 30 juni 1959. Sveriges varvsindustriförening har hemställt att förlängning av bemyndigandet måtte utverkas. Generallullstyrelsen har tillstyrkt framställningen.

De särskilda skäl, som föranlett den utvidgade rätten till varvsindustrirestitution, torde alltså vara för handen. I enlighet härmed synes det även i fortsättningen vara erforderligt att Kungl. Maj:t äger möjlighet att medgiva sådan utvidgning. Ett fortsatt bemyndigande härtill bör lämpligen gälla till utgången av år 1961. Jag förordar sålunda att Kungl. Maj:t hos riksdagen begär bemyndigande i angivet hänseende för tiden den 1 juli 1959—den 31 december 1961.

Därest riksdagen bifaller en framställning i detta syfte torde liksom tidigare få förutsättas, att tullrestitution må kunna beviljas även för materialier, som införts till riket före den tidpunkt, då nu ifrågakommande bemyndigande erhållits. Restitution bör emellertid icke ifrågakomma i sådant fall då det arbete, varom fråga är, avslutats först efter bemyndigandets giltighetstid.

Såsom framgått av den föregående redogörelsen har varvsindustriföreningen även hemställt om sådan ändring av de grundläggande bestämmelserna i tullrestitutionsförordningen att möjligheten till restitution utsträcker till att gälla all materiel, som ingår i varvens tekniska utrustning för byggande, utrustning och reparation av fartyg m. m. Generaltullstyrelsen har i anledning härav framhållit att ett ställningstagande till saken torde vara beroende av utvecklingen av planerna för det nordiska ekonomiska samarbetet. Även enligt min mening föreligger ännu icke förutsättningar för en slutlig bedömning av frågan. Jag är således för närvarande icke beredd att framlägga förslag till författningsändringar av den omfattning föreningen begärt.

Utan att det blivande ställningstagandet i nyssnämnda fråga föregripes, synes emellertid i ett avseende viss jämkning av gällande bestämmelser redan nu böra genomföras. Jag åsyftar därvid det av varvsindustriföreningen påtalade förhållandet att de nuvarande bestämmelserna tillämpats så, att restitution beviljats för lyftkran å fartygsbädd men däremot icke för sådan kran å utrustningskaj, oaktat fartygsbyggandet ägt rum vid kajen i lika stor utsträckning som på stapelbädden. Med hänsyn till den utveckling, som metoderna för fartygsbyggande undergått, anser jag att anledning icke längre föreligger att i restitutionshänseende göra skillnad mellan materiel till utrustningskajer och till exempelvis stapelbäddar. För att undvika att ojämnheter uppkommer vid den praktiska tillämpningen, bör tullrestitutionsförordningen ändras i förevarande avseende. Härigenom skulle sålunda restitution kunna erhållas av tullen för t. ex. en — hel eller i delar införd — lyftkran, som uppställs på en utrustningskaj liksom fallet nu är om den monteras på en stapelbädd. Sådana krananordningar, som närmast är att hänföra till allmän verkstadsutrustning, kommer däremot — såsom hittills — icke att omfattas av restitutionsbestämmelserna.

Författningsändringen torde böra ges tillämpning från och med den 1 januari 1958. I enlighet med bestämmelserna i författningsrummet kommer därvid restitution att kunna beviljas även för materialier, som införts före nämnda tidpunkt, därest det arbete, varom är fråga, slutförts efter samma tidpunkt.

Under åberopande av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

d e l s antaga inom finansdepartementet upprättat förslag till *förordning om ändrad lydelse av 3 § förordningen den 4 oktober 1929 (nr 307) angående tullrestitution*;

d e l s o c k bemyndiga Kungl. Maj:t att under tiden från och med den 1 juli 1959 till och med den 31 december 1961 i fall, då särskilda skäl föreligger, medgiva att näringsidkare, som erhållit rätt till varvsindustrirestitution, må åtnjuta sådan tullrestitution, oaktat de av honom använda artiklarna införts av annan näringsidkare, som erhållit rätt till enahanda slag av tullrestitution.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan förordnar Hans Maj:t Konungen, att till riksdagen skall avlätas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:
Ingrid Qvarnström